

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 id. id.
Pagant per any, una pesseta de rebalta

EL POBLE: CATALA

DIRECTOR-GERENT
PERE COROMINAS
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.
IMPRESA
CARRER FORTuny, NÚM. 2, TERS
TELÈFONS
Redacció, 723 - Imprempta, 2,208

ANY VIII NÚM. 2.425

BARCELONA, DILLUNS, 30 OCTUBRE DE 1911

UN NÚMERO, 5 CENTIMS

LA LLUITA PEL GOVERN DE LA CIUTAT

EL CILICI

Davant de la multitud extesa a la Casa del Poble el capdill roig va començar el seu sermó de penitència. La fosca ira abraçava els cors, i en les mirades l'odi i el desengany, alternaven incoherentment.

— Caríssims germans! — va dir. — Consumit pel foc interior del remordiment, serp espantada que s'enrosca al cor i ens folla y olega, ombrina funesta prou sobill per avarassar sempre entre'ls plaers i el nostre cos, entre'l nostre anhel i les suaus delícies dels sentits, he arribat fins aquí pobre y descalat a implorar el meu perdó de vosaltres a qui he enganyat. Ohi la confessió y jo, l'orgullós capdill, compliré humilment la penitència.

El poble amb prou feines pot aguantar la indignació. Un vell rondina tot apretant les dents. Encara gossarà a parlar aquest sac d'orgull. Quan vares venir per primera vegada a Barcelona si que anaves pobre y descalat, però ara...

— Caríssims germans! Mai he tingut la perversa intenció d'ofendre a l'exèrcit, bras armat de la patria, que us pot portar descansadament lo que no som capassos de guanyar nosaltres a sany y a foc. Un oficial de la guardia civil, aquell tinent Portas, de podrida memoria, el cor de tigre dels torments de Monjuïc, va apallissarme al carrer d'Alcalá de Madrid y encara es l'hora que no m'hi he tornat. Ohi! No sabeu la sensació benèfica que produïx la garrotada d'un tinent de l'exèrcit...

Unes pobres dones de vida airada que s'esqueien a passar pel carrer deien al sentir semblants paraules: — Els cops que'n paga la persona estimada són bàlsam d'amor: la sang que fan florir sobre la nostra carn es refrigeri de l'ànima malaltissimament enamorada.

— Caríssims germans! Si el Govern del rei torna a encendre la guerra, si tants fills de mare són portats a la mort sense profit y sense gloria es perquè no ha vist en el poble aquesta resolució que'l va obligar a deixarsho córrer tot ara fa dos anys. Nostra es la culpa, meua es la culpa. Jo sento degotar sobre la meua conciencia tota aquesta sang. Qu'ím tornará la pau que he perdut per als meus somnis? Els vins de la meua taula y el pa que menjo y les opulentes viandes que'n serveixen semblen brutes de sang. Meua es la culpa, penitència!

Un pare diu a l'altre: — Tots l'hiavem fot fort an aquest home. La seva fortalesa ja serví per que ningú digués res quan embarcaven el meu fill.

— Caríssims germans! La vanitat del nos-

tre poder l'hem creada a costa de la pau de la ciutat hospitalaria. Hem destilat l'odi en el cor de les seves multituds; el garrot, el punyal, l'arma de foc, l'incendi, han assolat el prestigi de la nostra paraula; el seu jovent li hem dit: mateu, destruiu, moriu! Penitència, germans, meua es la culpa.

Els deiebles han sentit a la cara la bofetada de l'insult: — Lo que volies destruir quan vares venir mort de gana ara t'ho has fet teu. Perquè tu ja ho tens no vols que's destrueixi; el soroll dels treus destorba les teves digestions.

— Caríssims germans! Hem caigut sobre la ciutat com un vol de llagosta. D'aont surten, tu, els diners dels teus viatges? Quins negocis has fet per comprar els teus anells y mantenir les teves dones y pagar el luxe de la vida que fas? La fama de la nostra administració es tal que un vol de lladres acampa a l'entorn nostre per ocupar les nostres posicions. De què ve la vergonya que's compans honra senten de nosaltres?

Un vell republicà sermoneja: — Què's hi diria ara als polítics austers que't condemnaven al Parlament per defensar com a cosa de la guardia civil, aquell tinent Portas, de podrida memoria, el cor de tigre dels torments de Monjuïc, va apallissarme al carrer d'Alcalá de Madrid y encara es l'hora que no m'hi he tornat. Ohi! No sabeu la sensació benèfica que produïx la garrotada d'un tinent de l'exèrcit...

— Caríssims germans! Els precis que feu penitència, que doneu exemple y presenteu l'aparència de virtut. Tota la meua forsa podedu conservarmela vosaltres amb un bon acte de contrició. Jo he llegit aquests dies la regla de Sant Benet y he après en la historia dels solitaires de la Tebaida com han d'aturar les fosques exigències de la carn. Caríssims germans! Aquí us porto un càlcul, forat de claus y de crueltats punxes. Llíguesseu al ventre y apreueu fins que els ulls us plorin de dolor y els ferosos atravesin la pell. Ajudauvos de mi y dels vells pastors que portem la serp del remordiment enroscada al cor y prou pena tenim. Caríssims germans! El cilici que martiritzarà les vostres carns us privarà d'imitarnos y la vostra sang vessarà per la redempció dels penedits.

La multitud s'apiada del pecador y rep els camps de roentíssims llàgrimes. N'hi ha que demanen el cilici per donar exemple d'ascètica virtut; n'hi ha que s'estrenyen el ventre amb una corda. Oh poderosa influència de la paraula!

El sol traspasa el cim del cel. Es l'hora de dinar. Passa un automòbil roig color de les crevisses, dels roadsters y de les il·lusions revolucionaries.

PERE COROMINAS

El Saló de Tardor y el Cubisme

No crec pas que per manca d'obres capitals hi hagi que fer la censura d'aquells Saló, perquè l'evolució de la pintura moderna, com la de totes les arts, es ténia y faia, mai que's pesi als impacients y als vanitoses de pujar d'innovació trimestral.

El Cubisme, admetent col·lectivament per primera vegada al Saló de Tardor, farà objecte d'aconseguiment aquest any, ja que ni les retrospectives del De-Groux, de l'escultor Rousseau, de les Il·lustracions y aquarel·lats Placard y de Donat Starke, són coses transcendents, com era d'esperar al record de les retrospectives dels passats Salons de Tardor. Tampoc són coses microbolantes la secció de «L'Art a l'Escola», ni l'instal·lació del «Tèxtil de les Arts»; ni es excessivament original, ni tan franca com s'anunciava potriolament, l'«Exposició municipal dels constructors parisiens»; ni la coràmica hi sensació tampoc, perquè sempre sol ser, com ara, cosa exotèrica.

Véieu, passa amb la ceràmica y la pintura modernes de França que a fora d'ester meravellosos fatigen l'entusiasme. Els Bonnard, Durré, Chénard-Huché, Eckert, Flandrin, Jacquin, Jolly, Knipisch, Le Beau, Marinot, Marquet, Monlat, Muterlich, Schulmann, Wilder, etc., diuen coses sublims, rarament pedants, sensibleros o hipocrites com es que barbotege tenia imitadors.

I els ceràmics petrifiquen, virilifiquen y exalten aquestes oracions al diapasó del for y de la luxura dels antics orientals. Methe, Massoul, Lenoble, Lachena, Jourd'heur, Demolle, Deceux y Claus, el Gallé, com els altres artistes després essencials, triomfen lent y segurament, però no poden ser assumpte per una crítica sensacional.

No tan gràfic es l'«Exil del Cubisme» al qu'una crítica castellana y cabotina, gloriada de l'«Escola de Medicina» de Dret, de la novel·la, del reportatge, ha ensalat hiperbòlicament y no pas per convicció. Aquesta crítica té més un avarici ridícul com el dels detractors dels impressionistes que les tendències que l'exclusió d'entre'ls artistes d'avanguardia. Felicitat per l'impressionisme, entronc de la massa lleugera y rutinaria, que's escarnia hi havien degeners com Zola, Beaudelaire, Huysmans, etc. S'ha de confessar que's temps han variat y que hi ha una Providència.

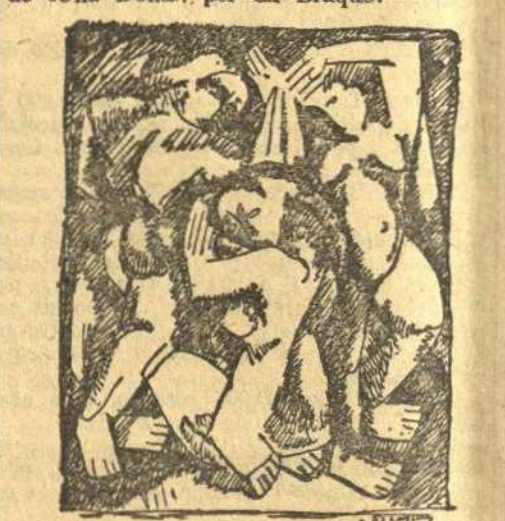
Com el «Fauvisme» o «Salvisme» entroncant qualsevol dels atributs de l'obra d'art, en perjudici dels demés, y estrabellant en l'ur manca de sinceritat y d'eloqüència, el Cubisme té tot l'aspecte d'una desforçada ansia de gloria, de gloria de l'Instant, en fi, d'arribisme. A hores d'ara ja no es sol una secta compacta y homogènia per les futures batalles, sinó que ja es cordada de sub-sectes, doncs si bé tots convenen en abandonar la línia, la gracia, la forma, el color y l'ofici; en canvi, tots pensen diferentment en lo fonamental.

Hi ha qui creu que lo essencial són els volums, pols, sintètics, sense aditaments ni detalls, sobre tot si amb llur gracia poden ofuscar aquella qualitat indispensable; altres, encara que existeixin, bategans, en la realitat, se suprimen.

Altres prediquen que lo que cerca la pintura cubista es l'expressió successiva de totes les cares d'un mateix objecte, tal com ens ho recorden l'intel·ligència y l'experiència. Fins ara sembla que sols s'havia perseguit rutinàriament la copia fotogràfica de una sola cara de l'objecte. D'aviu endavant, el mateix objecte estarà millor representat dibuixant l'aspecte inicial y l'aspecte posterior, com en el següent exemple, extret de «Le Godter» de Metzinger:

Y serà tant més perfecte quants més aspectes se'n representin com en aquest estudi de «Una Dona», per en Braque:

Altres creuen que no hi ha res de tot això, que lo que preocupa al Cubisme es l'expressió subjectiva de la naturalesa, subratllant les seves característiques: de manera, que un retrat dibuixat de perfil y amb tots dos ulls, y el nas de tres quarts, y la boca de front, pot ser molt més expressiu y bell que tots els que fins ara s'han pintat, sempre que l'artista sàpiga de què se leu.

També s'assegura que, tota vegada que'l triangle equil·librat es el símbol y manifestació de lo absolut, aquell artista qui logri emmollar la seva obra en aquesta disposició triangular es capàs de fer una obra mestra.

L'única llei que's lliga a tots els, fins a cert punt, es el procediment: quasi tots convenen en que's llurs idees pictòriques se realitzen millor amb un dibuix cubista, una especie de dibuix topogràfic: l'aigua, l'aire, la lum, tot se cubica així, per medi de cubes, piràmides, esferes, etc., segons la peculiar visió de cada temperament, y així, no es cosa d'extranyar que un munt de poetes, clíndres o cons porti títols tan abraçadramàtics com «Paisatge», «El Port de Burdeusa», «El berenar», etc.

Al començ, semblava indispensable afegir a tots aquests requisits un dibuix infantil y barbu, per als dels clausos de la recerca (i) de l'ingenuitat, però, actualment, els propulsors d'aquesta nova tendència con-

locutionen llurs prismes y esferes amb tota cura, cuidant dels batiments de les facetes y de l'esfericitat amb amor verament acuramat; y el nostre Picasso, el fundador indubitable, l'autor d'aquesta pensada que revoluciona el món artístic, fabrica les seves teles d'una tan calculada y matemàtica faiso que ja toca en el líndar de la geometria abstracta.

Després de totes les precedents aclaracions, semblaria paradoxal que un escultor presentés una escultura cubista, y, doncs, en la sala dels innovadors hi figura un escultor cubista. Es veritat que sols se'n mostra modelant a facetes triangulars, escapant espalles, nasos, colzes y demés obstacles; si el bon home s'ha erigit batre'l record de l'excentricitat, tindrà una gran desil·lusió quan sàpiga que un músic austríac prepara una simfonia, composta segons els canons de l'escola cubista. Música cubista; què!

Altres escultors hi han en el Saló de Tardor, que's indennissaran d'aquest mal sonni. Quasi tots se'n van a arcaçar: els uns per amor a la divina ingenuitat, perduda tants sigles ha, els altres per amor al decorativisme de les formes primitives, altres per amor a lo concret objectiu. Encara que cap d'ells es si mateix, els següents articles són uns obres intel·ligents y estimables. En Bernard que alterna el primitivisme florentí y helènic amb la rudesia realista de l'escola de Pergam, exposa entre altres coses als fers fragments del monument a Miquel Servet Hoier y Lehmbruck atordenen més el gotisme. Bugniu estila els seus animals com els escultors de Khorsabad. En Kuna la prehelesisme. En Wield es sobri, macis, sintètic, com els antics memfites. En Marqué es graciós y hàbil com un Clodion. En Quirivie, modern, personal, exuberant a la Walt Whitman com aquell essencial pintor que's diu Marmot, golfre de llum y de vida, malgrat que aqueixos dos substantius evocuin les elucubracions de la literatura ibsenesca. En Troubetzky, més hàbil cada dia en les seves figures, y la senyora Rousseau, l'Halou y les nobles talles den Lacombe donen la bona tradició. En Baffier fa prodigis amb l'estany y el coure; un d'aquells seus canelobres barrocs tan personals val ben bé per una bona estatua.

Els artistes espanyols avui no ens honren guaire. En Pichot ens menlex, sense convicció ni ingenu, un candor de calomània. En Zúñiga, escultor entre en Zuloaga y en Romero de Torres, es un bon representant d'aquesta novena escola castellana, negre de l'art de pintar, que tants entusiasmes aixoca en nostra estimada Barcelona quan la darrera Exposició Internacional de Belles Arts. L'Echevarría es pitjor, perquè es més incorrepte; l'Utrillo es pitjor encara, perquè no té tanta quantitat de bona fe com els seus compatriotes. El seu «salvisme» es més pueril que'l dels altres y més forat; abusa del fals exotisme, el seu color es agre y de mal gust, y com les males tiples sarceleres, procura atreure l'atenció del públic amb un eròisme de baixa mà.

JOAN SACS

Del Teatre Català y el teatre en català

A DON ROMAN JORI

Aludir per vos directament en l'article que publicaveu ahir a les columnes de «La Publicació» — envia que sense firma me consta que ha sortit de la vostra ploma, per moltes raons que no es del cas exposar en aquest moment — crec necessari per algunes manifestacions públiques, unes per rectificar de vostres, altres per que les coses quedin ben clares.

En primer lloc no es cert que'l Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans hagués demanat una subvenció a l'Ajuntament y, per tant, que «La Publicació», o sigui vos, he haguessiu pogut donar la nota.

No es cert tampoc que'l Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans hagi creat per donar circulació a les obres dels senyors Martí Giel, Salvador Bonavia, P. Colomer, Morató, Cerdas y Pous y Pagès; y es cosa de tenirse llastima, si creieu possible que un intent tan noble com el de crear un teatre que sigui digne de la dramàtica catalana, pugui obeir a mòbils de semblant mesquineria.

Per la meua banda he de dir que les meves obres, essent lo que siguin, circulen per ara més de lo que vos sembla de dir per les vostres paraules. Y he de dir més: si n'hagués tingut desig, hauria pogut portar-les al teatre Principal, com ne dona una carta del senyor Franquet, que conservo, demanant-me obra per l'anterior temporada. Però estimo més la meua dignitat d'escriptor per voler que les meves obres tinguin relacions de veïnatge amb «En Pau» de les cases curies y altres meravelles literàries per l'estil, que us deuen tenir el cor robat quant amb tant d'interès fet el joc del seu autor, y m'he estimat més guardaries en cartera, que servir de cobertor a l'home que duia el teatre català a la seva actual decadència, deshonrant amb les ineptes sortides de la seva grollera ploma. Aquí teniu la raó, per si no la sabeu, de no haver estat res en els teatres que hi dirigí el senyor Franquet, d'ensu que dit senyor va emprendre decididament la seva gloriosa carrera d'autor dramàtic (!).

Y res més. Llevat de dolèndre que un home com vos, que teniu alguna cosa espiritual a perdre en aquesta poc agrada tasca que sembla us heu agafat amb tan malagunyada empenya, vos entretingueu posant pedretes a l'obra de refer el Teatre Català, y així en benefici exclusiu de l'empregonador de la «Marquesa de Saphanois».

J. PONS Y PAGES

ELECCIONS MUNICIPALS

Entusiasme creixent en l'Esquerra.—Els socialistes accepten els dos llocs oferts per l'Unió Federal.—En Lerroux referma els seus atacs a la jarka del partit radical

Triomfal comensament

Compans, correligionaris: vos ho diem sincerament y honradament: la victòria es nostra!

L'esplèndida inauguració de la campanya electoral ens en dona la fermansa. El gran miting del Centre «Fivallers», representa el comensament triomfal de la lluita. Desde bon principi, l'empenya y l'entusiasme de la campanya de l'U. F. N. R. superen als de totes les campanyes precedents.

Y es que l'hora de l'Esquerra ha arribat. Al seu davant els enemics cauen en runes. Perden els lerrouxistes la cohesió y la força numèrica. Perden els regionalistes la bandera de Catalunya y el prestigi que la seva propaganda anticadista els havia donat. L'Unió Federal, en canvi, s'alça, noble y honesta, menyspreadora dels èxits momentanis comprats al preu de l'abdicació.

L'espirit de la ciutat està amb nosaltres. Som liberals, som catalanistes, som republicans. La nostra República no està tancada de calcs, de ciment y de guix; no està esquitxada amb aigües lloques. El nostre catalanisme no es reaccionari, ni està despitat per la barreja d'elements caquixistes y unitaris.

Porten els altres partits una espina al cor y un pes sobre la conciencia. Per això senten entusiasme organen els treballs electorals. Fins en la victòria, si fos possible que la obtinguessin, trobarien amargor. Ben diferent la situació nostra, que té la ventallia de les coses franques y clares, sense disressa y sense dissimulació.

Coratge, companys! Fem encara més gros l'entusiasme que ja regna en les nostres files. Encenguem les nobles passions del poble. Multipiquemnos en l'activitat y en la propaganda. Anem tots als mitings, siguem-hi tots a treballar. Que, com en dies memorables, la ciutat s'arbori de feconda flobre y sigui Barcelona, gloriosament, exemple de ciutadania y baluard de la Patria y la Llibertat!

L'estigma

En altre nota ja parlem de les pretensions dels carlins en la coalició de dretes. No sols demanen tres llocs a la candidatura, sinó tres llocs segurs, de triomf indubitable.

Donada la manera com està plantejada la lluita, lo més probable es que vegin satisfetes les seves pretensions. Y gracies a la Lliga, gracies a aquesta coalició coberta amb la capa de l'amor a Barcelona, la ciutat passarà una vergonya que li havia sigut fins ara inconeguda: la de tenir en el Consistori tres representants d'aquesta cosa tan anticivil, tan anticatalana que es el carlisme.

Fins ara els carlins no havien pogut entrar mai a Ca la Ciutat. Les portes del Consistori havien romangut tancades en dues guerres civils, amb tot el seu horrible seguit d'incendis, violacions, assassinats y saquejos vergonyosos. La ciutat havia sempre mantingut en just ostracisme als glorificadors y seguidors dels Cabrera, Savall, Santa-Cruz y Rosa Samaniego. Ara la Lliga obre la porta a aquest ferment antisocial, tan perillorador y perillós per la ciutat com el mateix lerrouxisme.

Entre'l requet y els ejóvenes rebeldes no hi ha cap diferència. El mateix esperit negatiu, de revolta contra el dret, d'impostició brutal, d'apel·lació a la força bruta, molts uns y als altres. Uns y altres porten el revólver y el ganivet de molles a la butxaca, sempre a punt de ferlos servir de raó convincent en les lluites ciutadanes. Uns y altres corren la pólvora pels carrers de la ciutat quan b'els sembla, convertint Barcelona en una càbila.

Ont es el vostre amor a la Ciutat, senyors de la candidatura barcelonina? Consisteix en enlaïnar una gent que sabeu de segur han de portar periorbacions semblants a les que ja han provocat diferents vegades?

Quan el requet, envaïent per la vostra ajuda, torni a tacar de sang altra vegada els carrers de Barcelona, la maledicció de la Ciutat caurà com un estigma damunt de tots vosaltres.

Els socialistes

Ahí a la tarda, en el seu local del carrer de Sant Pau, se reuniren els socialistes barcelonins en Assembla general.

La concurrencia era nombrosíssima. Després d'amplia y serena discussió s'acordà acceptar els dos llocs oferts als socialistes per l'Unió Federal en la candidatura de regidors.

Per la designació dels dos candidats se tornarà a reunir l'Assamblea demà passat, dimecres.

Sonen els noms dels companys Estrada, Reoyo y Bas y Socies.

L'acord dels socialistes causà exultant efecte entre'ls elements obrers de Barcelona y entre'ls de l'Unió Federal. Els barcelonins socialistes barcelonins contribuïren així a engrandir el triomf que indubitablement assolirà la candidatura de la democràcia catalana.

Enfonsant la punyalada

Se inaugurà dissabte, al districte V, una titulada «Casa del Poble». En Lerroux hi feu un discurs. Tractà de l'efecte que havien causat les seves declaracions de vuit dies enrera. Y, en comptes de posar bellament sobre les ferides, el capítol, crucl, despitat, encara enfonsà més la punyalada clavada a certs elements del seu partit, que al capdaval no són ni millors ni pitjors que's demés.

Vejem com, segons «El Progreso», parlà en Lerroux de la famosa sjaria, tribu de gitanoes o colla de bandolers:

«Reflexionant a la política local dije que los partidos populares llevan tras de sí la gente que no arriega nada en el combate, pero que al finalizar éste se lanzan al despojo de los cadáveres, que alrededor del Partido Radical, amparándose en nuestra bandera, ha campado una horda de ambiciosos que, por maneras indignas y otros indirectamente, pretenden imponerse a la voluntad del pueblo, ya fundando pequeños castillos con dinero de nuestros enemigos, ya repudiando con mano más hábil que prodiga algunas pesetas e introduciéndose por otros caminos para alcanzar representaciones que no merecen y que luego no desempeñarian ni con espíritu radical ni republicano... (La ovación que se tributa al orador impide oír el final del párrafo.)

Lo dicho está dicho. Quizás un poco más claro... (Risas.)

En manera alguna podía dejarse a la gente sometida al despotismo de castillos que nos designan por candidatos a gentes que mejor estarían en Sierra Morena. (Grandes aplausos.)

Y por estas razones pedí al pueblo un voto de confianza. (Voces: Ya lo tendré!) Dije además que si hay un comato por insubordinación me iré a Madrid, no a separarme del partido, sino para no asumir las responsabilidades de esta elección.

Am bé: si en Lerroux no s'hagués atribuït el dret de triar els candidats, qui els hauria designat? La Junta Municipal del partit. Aquesta es, per lo tant, la que anava a presentar als de la «jarka» lerrouxista, als que's llenen sobre's cadavres de les batalles per despullar-los, als qui millor pararien a Sierra Morena.

Queda ben servida la Junta Municipal! Y encara queden més ben servits els actuals regidors lerrouxistes, designats pel mateix procediment que avui en Lerroux condemna amb brutals paraules!

Resta un dubte, però. Es el següent: el senyor Gonzal de Rivas pertanyia a la «jarka» del partit radical? Els set anys de presó que per estava ha posat, duen que si. Com es, doncs, que l'escrupolós capítol va apedernar-lo y prolegir-lo?

Les angunies de les dretes

Deia ahir el nostre estimat confrare «El Diluvio»:

«LAS DERECHAS. — Nada de nuevo podemos añadir después de las informaciones. Sólo una cosa podemos añadir: que continúan los quebraderos de cabeza de los señores Abadal y Boladeres para dar colocación a tanto neo como obliga a presentar la conjunción de las derechas. Los distritos siguen protestando, advirtiéndole que las candidaturas corren serio peligro, y los señores Boladeres y Abadal, perplejos, no sabiendo qué resolución tomar.»

Segons els nostres informes, les majores angunies les han causades els carlins, els quals no sols han exigit tres candidats, sinó que volien districtes de triomf segur.

La farandola que passa

Epoca actual.
Lloc de l'escena, «Casa del Poble» del districte V.
Personatges, el capítol, el lloc-finent y quèbols, que no parla, però aplaudeix.
Gènere, cursí.

ESCENA I

«Llega en este momento de la calle — diu «El Progreso» — confundido con el rumor de la multitud en ella estacionada el sonido de la bocina de un automóvil. Iglesias dice: Ahí viene el Progreso, la Libertad y la Justicia; ahí viene Lerroux.

Estalla una formidable ovación, un clamoreo incesante entre vítores y aplausos.

ESCENA II

Parla el capítol al epuebols:
«Soy un enamorado de la juventud. No la he regateado nunca el apáuso que merece. Los que han podido volar como Emiliano, han volado, los que no, han quedado en tierra como renacuajos. (Aplausos.)

Quin amor se tenen el capítol y el lloc-finent! Les seves mutals llacunes emocionen. Trobem que a la comedia hi falta una abraçada dels dos héroes, com a apoteosis final.

Oficines electorals

Oficines centrals

Centre Nacionalista Republicà (Pelai, 42, principal). Tots els dies, de deu a una mitja y de tres a tota la nit.

Centre Català Republicà Federalista. Alt de Sant Pere, número 2, principal. Hores d'oficina: de deu a dotze matí, de tres a cinc tarda y de nou a onze nit.

La selvatjada lerrouxista de Mataró

PROTESTES

La majoria dels periódics setmanals catalans que's arribaren ahir, fan constar la indignació que arreu de Catalunya ha produït la nova selvatjada comesa en la persona del malaganyat Emili Nonell. De lo que diuen els confrarers ens ha semblat interessant reproduir els següents retalls:

El 6 d'Octubre, de La Bisbal

«L'INTOLERANCIA SELVATGE. — A la nit del dia mateix en qu'En Lerroux en un discurs tractava, per convencions electorals, de desdir la seva obra nefasta de la intolerancia portada fins al crim, y a l'efecte rebujava als seus partidaris que, exaltats per les prediques d'ell, s'han llenat a la buïlla pinxeca, la ciutat de Mataró tingué que horroritzar-se d'un noi vençament de sang innocent portat per aquella obra maledica, davant d'un crim més d'aquells que han tingut son patró mostruós en el vil intentat d'Hofstadters, pugui us desanarissen lerrouxistes amagats en la fosca y atacant per la esquena, alevament y amb covardia destruïren una joventut que floría, assessoraren a un nostre correligionari de 23 anys, l'Emili Nonell, y a més foriren a alguns companys del mateix.

A l'escumparse en la nostra ciutat l'horrible nou, va esser general l'indignació, de tots els pits en sobreixia la protesta amb el manifest desig de que's trobi algun medi que posi fi en aquixos anarcosisme criminal, que periorba la pau y la tranquil·litat urbanes y porta el dol al si de les famílies.

Al ferros eco d'aquella general indignació y general protesta, voltem fer constar la nostra ben enèrgica, a l'ensens que desde aquestes columnes enviem al nostre correligionari de Mataró y especialment a don Jaume Nonell, pare del mort, l'expressió del més sentit condol.

De Sang Jova, de Sant Feli de Llobregat:

«UNA ALTRA VÍCTIMA! — Encara una altra!

Una altra víctima sacrificada pels intolerants! Una altra taca de sang més!

La bella ciutat de Mataró, que ahir fou teatre de fets sangants entre carlins y lerrouxistes, entre dos bàndols intolerants, ho ha sigui avui de l'ignominios assassinat del jove Emili Nonell, comens per la trifa lerrouxista la nit del dissabte, dia 21.

Apuñeteu un altre, lerrouxistes! Aquests són els actes que avalen la vostra fúlia de serveis. Juguem, juguem amb els carlins a veure qui guanyarà!

Prediqueu llibertat y practiqueu tirania; voleu esser lliures y sou uns esclaus del qui més us dona.

Ha caigut una altra víctima! Heu mort una joventut! Podedu estar contents! Emperó, tingueu present; per cada una que'n caigui hi haurà mil brassos més que s'alçaran irau-

contra vosaltres, que us desautorissin una volta més.

Sou un partit indigne de governar. Voleu esser els avenens y sou la rêmora de la civilització!

«Sang Nova» avui protesta irada de l'assassinat comís, com ha protestat sempre de tots els actes incívils y indignes, a l'ensens que dedica un pietós record a la víctima, el jove Emili Nonell.

D. E. P.

De l'Empordà Federal, de Figueras:

«ELS FRUITS NATURALS DEL LERROUXISME. — Un crim més. — Recordem parlarven els periódics lerrouxistes l'endemà del selvatge atac que realitzaren els carlins de Sant Feliu contra un grup de nomenats radicals? Nosaltres, protestant dels assassinats fets pel requet carlí ja invitarem als lerrouxistes a odiar aquests procediments, perquè, llavors, naturalment, ja consideraven que carlins y lerrouxistes eren d'una mateixa pasta.

L'assassinat de Mataró ve a demostrar que entre les rengleres de l'ex revolucionari encara's conserva el mal instint manifestat a Hofstadters, al carrer de Guardia y a tants altres llocs.

Ademés d'aquesta llista de fets barbars, lo que acusa més al partit den Lerroux són els discursos que'l quehe ha escrit y pronunciat incitant a l'acte personal; el llatisme de sang, la recomanació de l'ús dels crucifijos, les llacunes a les càbiles que actuaven pels carrers de Barcelona en temps dels governs lliberals, delaten una perfecta relació, una conseqüència lògica entre la paraula del «candillo», entre l'ànima del partit y els criminals que tantes vegades han indignat a la gent civilissada.

Certament que ara en Lerroux es un home d'ordre. Tant se valdria! Però això de repartir als ejóvenes rebeldes es cosa d'avui; y amb un discurs ministerial no's desfa pas tota una tradició africana.

Tot playent la

CRONICA DE FORA

CATALUNYA - ESPANYA - EXTRANGER

PER TELEFON
Y TELEGRAF)

Madrid, 29, 2 matí

Lo de Cullera

Reconeixement dels detinguts. — Telegrama oficial. — L'informe dels metges

En el ministeri de la Governació s'ha rebut el següent telegrama oficial del capità general senyor Echagüe.

A les dues de la tarda ha acabat el reconeixement començat a les deu del matí, dels 22 processats pels successos de Cullera.

El tribunal, baix la presidència del rector de l'Universitat Dr. Madiu, l'han conegut l'acadèmic don Francisco Orts, el catedràtic don Antoni Carneros, el cirurgià de l'Hospital provincial don Josep Donday, què enduïen del major prestigi de València i els metges militars Adolf Azoiz, Francisco Sanz Giménez i Ruiz Riera.

El tribunal ha donat ja el seu dictamen. Prescindint dels detalls extraordinàriament extensos que demà per correu faré conèixer al ministre de la Guerra, me limito de moment a copiar íntegrament el resum, que diu així:

«Com a conseqüència de tot lo exposat anteriorment manifestem que en els reconeixements detallats no s'han trobat vestigis ni senyals que indiquin haver sofert els processats cap tortura ni torment; que és tot lo que podria dir en compliment de l'orde rebuda i en desahuc del jurament prestat, firmant la present diligència amb el jutge instructor i el secretari de què es certifica».

Li prego desmentir, diu el general Echagüe, que jo heu pensat en presentar la dimissió.

La completa confiança que en mi ha dipositat el Govern i la llibertat d'acció de que en tot moment he disfrut, que em conforten i obliguen a continuar fins al fi d'aquesta tasca, en benefici de l'orde.

Madrid, 29, 10 matí

Vaga d'escultors decoradors

Els obrers escultors decoradors del taller de don Pere Herrero s'han declarat en vaga per haver desistit, injustificadament, a un company i per les males condicions del treball.

De la vaga n'han donat coneixement a les autoritats.

Vista d'una causa

Huesca. — A l'Audiència s'ha vist la causa contra l'Antoni García y fill, que'n el poble de Torralba mataren, en el mes de novembre darrer, al mossò Domingo Nolasco.

L'acusació contra el pare ha sigut retirada.

El fill ha estat condemnat a reclusió temporal.

Robo en un tren

Entre les estacions d'Urdo i Lehen s'ha detingut el tren correu de Badajoz, perquè don Juli Ortega, que anava en un departament de primera amb la seva esposa, local i l'ombra d'alarma al notar que se li havien espatolat d'un maleter que portava contingut 5,000 pessetes i una important quantitat en joies.

La guarda civil practica un reconeixement sense resultat.

La manifestació de Motril

Motril. — S'ha verificat l'anunciada manifestació amb assistència de les autoritats, representants de diferents entitats i milers de persones, per demanar al Govern la prompte i favorable resolució de la subasta del ferrocarril, a fi de conjurar la fam i l'emigració.

L'acte ha tingut lloc amb l'orde més complet.

Contra la política del Govern

El miting de la Conjunció Republicana-Socialista

Madrid, 29, 9 nit

L'acte

A les onze del matí ha començat en el Frontó Jai-Alai l'apuntat miting de la Conjunció Republicana-Socialista per protestar de la conducta política del Govern.

La concurrència ha sigut nombrosíssima. Ha presidit el doctor Eusebio Galdós, ex-cassimí de l'acte per l'estat de la seva salut.

També ha estat al senyor Soriano, per trobar-se a l'extranger.

En les breus paraules del doctor Esquerdo, com en les paraules dels demés oradors, se dedica un record a don Félix de la Torre, regidor federal de Madrid, mort ahir.

En Lluís de Zulueta

Després del senyor Castell, que inaugurà els discursos i els atacs al senyor Canalejas, ocupa la tribuna don Lluís de Zulueta, que es saludà amb grans aplaudiments.

En nom de sos correligionaris de Barcelona, saluda a tots els presents.

Diu que respectant dolors molt íntims, de moment no vol personalitzar en els atacs, però ha arribat l'instat de reivindicar els drets atropellats desde que's venien en l'arena nacional grans problemes que hi ha que caldrà a plena llum.

Venim aquí per protestar de l'ineficable conducta del Govern canalejista que ha estapat una taca en la seva història política donant ordres repressives contra la llibertat del pensament.

Arta més que mai devem reivindicar aquests drets perquè ocupen el poder homes que en altre temps amplexaren en la tribuna tota classe de llibertats i ajudades. Té que atendre, o té de negar les seves primeres doctrines.

Acabo de llegir en els periòdics del matí que la comissió oficial de València ha negat que als processats de Cullera se'ls torturés.

Me sab greu que'l Govern no hagi jutjat an aquesta comissió oficial als acusadors, perquè d'aquesta manera podrien concretar-se els càrrecs.

Jo no concuro a la comissió, però crec que al cap de mitja hora de feta l'acusació haguera obert les portes de la presó de València a totes les persones de respecte reconegut. Haguera enviat al doctor Esquerdo i al senyor Azcarate para que depusessin responsabilitats, puig encara que homes de partit estimes abans que res la veritat.

S'acaba després de la guerra del Rif, afirmant que no són acceptables les explicacions del Govern, per lo mateix que l'ocupació d'Alcázar i Larache demostra que's tracta d'una guerra de conquesta.

Lo menys que pot demanar el país es la benavent, per qui i per quin camí se'l porta.

En Nougués

El senyor Nougués, en nom dels federals, afirma que ells estan cada vegada més fermament units a la conjunció.

Diu que si no resulten certes les tortures aplicades als presos de Cullera, no deixa de ser cert que tota Espanya es Montjuïc, segons digué el senyor Canalejas en certa ocasió.

Tots, dit, sabem com procedeix la política judicial, apellissant a infelicitats obreres. Afirmem que la guerra del Rif no ha de reportar-nos cap benefici, per quant el millor dels terrenys del Nord de l'Àfrica no pot compararse amb el pitjor dels que a Espanya tenim sense cultivar per falta de braços i de diners.

En Pau Iglesias

En Pau Iglesias es rebut a l'abscència para parlar amb visques i aplaudiments.

Comensa dient que tots els elements polítics del país han de protestar de la política del senyor Canalejas.

Quan el poble vol protestar de la guerra, el democràcia, l'home lliberal, trepitja la Constitució i porta a la presó a honrats i patriotes.

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

«El poble català», — Dilluns, 30 octubre de 1911

Folleto del Poble Català

entre nosaltres hem parlat molt de comedies, quan la veritable comedia nostra, la catalana, encara està per crear, com altres, abans que jo, ja han dit. Sols hi han intents, sortats més d'un dia, de treball envers la creació d'aquesta comedia futura, que pot esclatar qualvol dia, senzilla de línia i armada de totes armes de les mans destacades de qual-sevol dels nostres dramaturgs. Per encetar el veritable camí, el que potser es l'únic camí que du a la mina verge de copos i mall, cal no desviarse, no treure mai, ni un sol moment, els ulls de la visió de l'ànima catalana que tots duem a dintre. Si volem, per dictament o irreflexió, fixar-nos en uns altres horitzons per créurels més amples, o seguir per vicinats més fàcils, posem en peyll i ajornem la creació de la nostra Comedia. Mai trobarem la mina inagotable de l'esperit còmic que hi ha en la nostra ànima catalana, per ser-ho, si en lloc de fer de l'observació directa i de l'anàlisi dels que ens volten l'escola de treball, ens entremetim en inútils jocs de paraules, i en la reproducció caricaturesca d'aquells viciis i punts febles de ridiquesa que ja tots coneixem, i que són ja com frasses fetes. L'autor còmic ha d'esser el més agut psicòleg del món para triomfar deixant la memòria viva de les seves obres, para sempre més, com ho es Lucili en els seus diàlegs, com ho es Molière en la pitjor versificada de les comedies genials, com ho es el «chachiller» Fernando de Rojas en cada fragment de la seva immortal «Celestina».

Y en aquesta nostra vall de paradoxes, ha resultat lo més comú que tots els menys psicòlegs se sentien i tampoc arribaven a la volada lírica para escriure tragedies, creien que lo millor que podien fer era escriure comedies. Para escriure, sembla que no cal guiso cosa més que saber escriure, i que's amaga l'agut i el futur autor certa gràcia en la conversa, «ai, que es gracios, vocí», per què no la comedia», es una frase que s'eslita molt en les reunions i en els envelats. Revela de una manera ingenua com la majoria, com això que anomenem da gemb se figura que es cosa fàcil el fer riure. Molière, l'home de la rialla no de la rialla que fa grottesca la cara més correcta, sino la rialla que provoca un gracios moviment de cap y una vívida claror en els ulls. Molière crea tot lo contrari: que'l fer riure a la bona gent es cosa difícil. Ho es tant, que podria dir-se que les veritables comedies són tan poques que les veritables comedies que sols ho són els que perduren eternament, com els de Rómulo y Julieta, com dels aproximadament el nostre Barrineta.

Meredit al comensar el seu «Ass

